

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๕

การนิทานและสรรเสริญ

เรื่องลมปากคนถือเป็นเรื่องจริงอันแน่นอนไม่คอยได้หรือไม่ได้ เพื่อถือเอาประโยชน์จงปฏิบัติอย่างนี้ สมมุติว่าเขานินทาเรา ลมออกมาจากปากเขา จากใจเขา ใจเขาไม่ดีเอง เขาสร้างเหตุไม่ดีมันก็เผาเขาเอง ลมออกมาปากสกปรก ก็เป็นปากเขาไม่ใช่ปากเรา ลมสกปรกก็เป็นลมปากเขาไม่ใช่ลมปากเรา หัวใจเขาไม่ดี คิดไม่ดี ถึงได้ตันลมสกปรกออกมาทางปากเขา ปากสกปรกก็เป็นปากเขา เป็นหัวใจเขา เราดีอยู่แล้ว เราชักษาอยู่แล้ว จะเป็นไรไป ที่นี้ถ้าเขาสรรเสริญเรา ใจของเขาดี เขาสร้างเหตุอันดีไว้ ลมปากเขาออกมาก็เป็นลมสะอาด เป็นลมอรรถลมธรรม ปากเขาเป็นปากสะอาด เป็นปากอรรถปากธรรม มันก็ดีทั้งใจเขา ทั้งลมปากเขา ทั้งปากเขา เขาสร้างความดีไว้กับเขาโดยสมบูรณ์ เราก็ไม่ได้อะไรจากปากเขา ถ้าไม่ไปคิดสำคัญมั่นหมายขึ้นมาว่าเขานินทาเรา เขาสรรเสริญเราแล้ว เสียใจและดีใจไปตาม

นี่พูดถึงเรื่องความนิทานความสรรเสริญ มันออกจากปากเขา จากใจเขา จากลมเขา เราอย่าไปยึดไปถือเอา ไม่ถูก ให้เรายึดเอาเหตุเอาผลเป็นสำคัญกว่าลมปาก ถ้าสมมุติว่า เขาทำหนิติ ทำหนิถูกต้องตามความจริง คนนั้นก็มิเหตุผล เขาจะรักษาตัวเขาได้ ตลอดหน้าที่การงานไม่ผิดพลาด เพราะเขาเป็นคนมีเหตุผล ถ้าสมมุติเขาชมเรา เขาก็มีเหตุผล คนนี้เขาดี ชมก็ถูกต้อง ทำหนิก็ถูกต้อง

นักปฏิบัติต้องผ่านเรื่องนี้จากหัวใจก่อน จะสรรเสริญนิทานใคร ทำหนิใครก็ควรทำหนิด้วยความเมตตาสงสาร ชมใครก็ควรชมด้วยเหตุด้วยผล ด้วยความอนุโมทนาจริง ๆ ทั้งการดี ทั้งการชม ไม่เอาลมปากเข้ามาเผาเรา นักปฏิบัติธรรมต้องทำให้ได้อย่างนี้ จึงจะจัดว่าเป็นผู้มีเหตุผลเครื่องรักษาตัวในที่ทุกสถานตลอดกาลทุกเมื่อ ไม่เสียทำให้ลมปากสกปรกทั้งหลาย ที่มีเต็มแผ่นดินถิ่นอาศัย เข้าทำลายจิตใจอันมีค่ามหาศาลได้

เพราะสมบัติทั้งโลกไม่มีสมบัติใดมีคุณค่าเท่าใจ พระพุทธเจ้าประเสริฐก็ประเสริฐ เพราะใจฝึกฝนดีสมบูรณ์เต็มที่แล้ว พระสาวกทั้งหลายก็ประเสริฐเพราะใจที่ฝึกฝนอบรมดีเต็มที่แล้ว แม้พระธรรมก็แสดงความประเสริฐแก่โลกได้ เพราะใจสัมผัสธรรม ใจรู้ใจเห็นธรรม ใจเป็นภาชนะแห่งธรรม ใจนำออกแสดงจากพระพุทธเจ้าแลสาวกทั้งหลาย ผู้ใดไม่มองข้ามใจ บำรุงรักษาใจด้วยธรรมคือคุณความดีทั้งหลาย คอยรักษาใจ กาย วาจา ให้คิด

ให้พูด ให้ทำในสิ่งที่ชอบ ไม่ปล่อยให้ความชั่วเข้าไปเผาผลาญใจ ผู้นั้นย่อมอบอุ่นภายในใจ
แม้ไม่มีเงินล้านก็ตาม ผู้นั้นจะมีหลักมีเกณฑ์ มีฝั่งมีฝา ทั้งเวลาเป็นอยู่และเวลาตายไป สุข
โต เป็นสมบัติของผู้นั้นไม่สงสัย

ถอดจากเทพบันทึกเมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๒๕

โดย คุณกุศลีน ศรียาภัย